

UCHWAŁA NR XL/44/2022
RADY GMINY ZIELONKI

z dnia 30 czerwca 2022 r.

w sprawie ustanowienia Święta Stroju Krakowskiego w gminie Zielonki

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) Rada Gminy Zielonki stanowi, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Zielonki w dowód uznania zasług mieszkańców Zielonek i pozostałych miejscowości gminy Zielonki, którzy utrzymali tradycję wytwarzania oraz noszenia odświętnego stroju krakowskiego ustanawia Święto Stroju Krakowskiego w gminie Zielonki.

§ 2. Święto Stroju Krakowskiego w Zielonkach będzie obchodzone co roku, w **pierwszą sobotę przypadającą po dniu 11 października.**

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zielonki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zielonki.

Przewodniczący Rady
Gminy Zielonki

Mirosław Golanko

UZASADNIENIE

Ludoznawcy i etnografowie wyodrębnili kilkadziesiąt strojów ludowych, z których najbardziej obecny w świadomości Polaków jest strój krakowski, a ściślej strój grupy etnograficznej nazywanej Krakowiakami Zachodnimi. Ubiór Krakowiaków ukształtował się w pełni pod koniec XVIII wieku i już wtedy zwracał uwagę swą oryginalnością i pięknem. W podkrakowskich wsiach był noszony do początków XX wieku.

Momentem przełomowym dla utrwalenia jego popularności i uznania za strój narodowy stały się wydarzenia z 1794 r. związane z powstaniem kościuszkowskim. Gest Naczelnika Tadeusza Kościuszki, który po wygranej bitwie pod Racławicami przywdział sukmanę dla podkreślenia zasług chłopów-kosynierów w odniesionym zwycięstwie, nobilitował strój ludowy do rangi munduru wojskowego. Na rozwój i popularyzację stroju krakowskiego wpłynęło istnienie w latach 1815-1846 Rzeczypospolitej Krakowskiej, jedynej względnie niezależnej skrawka polskiej ziemi, w skład której wchodziły również Zielonki z przyległymi wsiami. W XIX wieku odświętny strój krakowski z ubioru wiejskiego stał się symbolem krakowskiego mieszczaństwa. Przełom wieków to z kolei czas Młodej Polski – czas, gdy inteligencja i kręgi artystyczne grodu Kraka fascynują się kulturą ludową podkrakowskiej wsi. Pokłosiem tego zainteresowania stał się dramat narodowy „Wesele” autorstwa związanego z naszą gminą Stanisława Wyspiańskiego.

Ważnym elementem budowania poczucia przynależności do wspólnoty, lokalnej tożsamości i więzi z kulturą, historią oraz zwyczajami „małej Ojczyzny” winna być właśnie świadomość, że sołectwo Zielonki wraz z okolicznymi sołectwami (Bibice, Garlica Murowana, Pękowice oraz znajdujące się obecnie w granicach administracyjnych gminy miejskiej Kraków – Tonie i Witkowice) posiada własną odmianę historycznego stroju krakowskiego według tzw. wzoru „od Zielonek”. Społeczność gminy Zielonki skupiona w miejscowych grupach obrzędowych, zespołach wokalnie-tanecznych i Kołach Gospodyń Wiejskich chętnie bierze udział w uroczystościach państwowych i samorządowych, świątach kościelnych oraz imprezach kulturalnych, podczas których promowane jest noszenie ubioru krakowskiego. Od wielu lat Zieleńczanie aktywnie uczestniczą w dożynkach gminnych czy sołeckich, odpustach parafialnych i procesjach Bożego Ciała, reprezentują naszą gminę na Targach Bożonarodzeniowych na Rynku Głównym w Krakowie, przystępują do konkursów na najpiękniejszą palmę wielkanocną czy zielny bukiet maryjny.

Możliwość promowania swojego mikroregionu w tradycyjnych krakowskich strojach stanowi bezcenne źródło wiedzy etnograficznej dla kolejnych pokoleń. Z powodzeniem po dziś dzień pielęgnowana jest przez mieszkanki Zielonek i okolicznych wsi sztuka hafciarska, zaś zielonecki haft stanowi główny element bogatej ornamentyki ubioru ludowego z obszaru Zielonek – jego wizytówkę.

Izba Regionalna działająca przy Bibliotece Publicznej w Zielonkach może poszczycić się bogatą kolekcją zabytkowych strojów krakowskich, w tym haftowanych według wzoru „od Zielonek” gorsetów damskich wykonanych na przestrzeni XIX-XXI wieku. W zbiorach zieloneckiej Izby znajduje się również wiele archiwalnych fotografii prezentujących mieszkańców naszej gminy ubranych w tradycyjny ubiór ludowy z tego samego okresu.

Mając na uwadze fakt, że strój krakowski to symbol Polski i Polaków, jako forma uhonorowania mieszkańców Zielonek i pozostałych miejscowości gminy Zielonki, dla upowszechniania tradycji regionu krakowskiego oraz integracji społeczności lokalnej gminy Zielonki – międzypokoleniowo, jak też w zakresie kontaktów ludności rdzennej z napływową – Rada Gminy Zielonki w oparciu o List Intencyjny z dnia 18 marca 2022 r. postanowiła podjąć niniejszą uchwałę i ustanowić Święto Stroju Krakowskiego w gminie Zielonki.

Organizatorem Święta Stroju Krakowskiego będzie Izba Regionalna działająca w strukturach Biblioteki Publicznej w Zielonkach. Środki finansowe niezbędne do organizacji Święta zostaną zabezpieczone w budżecie Biblioteki Publicznej w Zielonkach oraz tych sołectw gminy Zielonki, które będą chciały zostać współorganizatorami Święta. Zachęca się wszystkie sołectwa gminy Zielonki do włączenia się w obchody tego wydarzenia poprzez przedsięwzięcia i imprezy towarzyszące, przed wszystkim takie, które będą miały na uwadze promowanie wśród mieszkańców danego sołectwa tradycyjnego stroju krakowskiego z rejonu Zielonek.

Święto Stroju Krakowskiego w gminie Zielonki będzie obchodzone co roku, w pierwszą sobotę przypadającą po dniu 11 października. Termin obchodów został wybrany dla upamiętnienia daty 11 października 2014 r., tj. otwarcia Izby Regionalnej w Zielonkach. Święto ma poprzedzać Tydzień Kultury Ludowej, w trakcie którego zostaną przeprowadzone w placówkach przedszkolnych i szkolnych funkcjonujących na terenie gminy Zielonki lekcje muzealne służące upowszechnianiu folkloru i kultury ludowej podkrakowskiej wsi.